

Brussel, 4.9.2019
COM(2019) 397 final

2019/0180 (COD)

Voorstel voor een

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

**tot wijziging van Verordening (EU) nr. 1309/2013 betreffende het Europees Fonds voor
aanpassing aan de globalisering (2014-2020)**

TOELICHTING

1. ACHTERGROND VAN HET VOORSTEL

• Motivering en doel van het voorstel

Dit voorstel heeft tot doel ervoor te zorgen dat het Europees Fonds voor aanpassing aan de globalisering (“het EFG”) steun kan verlenen aan werknemers die werkloos zijn geworden als gevolg van de economische verstoringen die naar verwachting zullen optreden door de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland (“het Verenigd Koninkrijk”) uit de Unie zonder terugtrekkingsakkoord.

Op 29 maart 2017 heeft het Verenigd Koninkrijk kennisgegeven van zijn voornemen om zich uit de Unie terug te trekken krachtens artikel 50 van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU). Na een verzoek daartoe van het Verenigd Koninkrijk heeft de Europese Raad (artikel 50) op 11 april 2019¹ besloten tot verdere verlenging² van de in artikel 50, lid 3, VEU bedoelde termijn tot en met 31 oktober 2019. Tenzij het Verenigd Koninkrijk het terugtrekkingsakkoord³ uiterlijk op 31 oktober 2019 ratificeert of om een derde verlenging verzoekt, waarmee de Europese Raad (artikel 50) unaniem moet instemmen, zal het Verenigd Koninkrijk de Unie zonder akkoord verlaten en vervolgens vanaf 1 november 2019 een derde land worden. Bij ontstentenis van een terugtrekkingsakkoord zal een dergelijke terugtrekking naar verwachting aanzienlijke negatieve gevolgen hebben voor bepaalde bedrijfstakken en diensten en tot ontslagen leiden van werknemers in deze sectoren.

Het EFG heeft tot doel steun te verlenen aan werknemers die werkloos zijn geworden en zelfstandigen die hun werkzaamheden hebben beëindigd als gevolg van uit de globalisering voortvloeiende grote structurele veranderingen in de wereldhandelspatronen of door een wereldwijde financiële en economische crisis.

Uit hoofde van het criterium inzake globalisering vallen ontslagen als gevolg van de verplaatsing van banen naar derde landen, een sterke verandering in de handel van de Unie in goederen of diensten, of een snelle afname van het marktaandeel van de Unie in een bepaalde sector onder het toepassingsgebied van het EFG. In dit voorstel wordt bepaald dat het toepassingsgebied van het EFG werknemers omvat die werkloos zijn geworden in door een ernstige economische ontwrichting getroffen regio's, bedrijfstakken, gebieden of arbeidsmarkten als gevolg van de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Unie zonder terugtrekkingsakkoord. Een dergelijke terugtrekking zal een belangrijke verandering in de handelsbetrekkingen van de EU en de samenstelling van de eengemaakte markt tot gevolg hebben en kan daarom naar verwachting een aanzienlijk effect hebben op de handelsstromen, groei en werkgelegenheid.

¹ Besluit (EU) 2019/584 van de Europese Raad (PB L 101 van 11.4.2019, blz. 1).

² Na een verzoek daartoe van het Verenigd Koninkrijk had de Europese Raad op 22 maart 2019 besloten tot een eerste verlenging (Besluit (EU) 2019/476 van de Europese Raad (PB L 80 I van 22.3.2019, blz. 1)).

³ Akkoord inzake de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland uit de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (PB C 144 I van 25.4.2019, blz. 1).

- **Samenhang met de huidige bepalingen op dit beleidsgebied en met ander beleid van de Unie**

Dit voorstel maakt deel uit van de voorbereidingen en het noodplan die de meest ernstige verstoringen als gevolg van de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Unie zonder terugtrekkingsakkoord moeten beperken.

2. RECHTSGRONDSLAG, SUBSIDIARITEIT EN EVENREDIGHEID

- **Rechtsgrondslag**

De rechtsgrondslag is het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU), en met name artikel 175, derde alinea.

Indien specifieke maatregelen buiten de structurele fondsen om noodzakelijk blijken, staat artikel 175, derde alinea, toe dat zulke maatregelen, onverminderd de maatregelen waartoe in het kader van ander beleid van de Unie wordt besloten, door het Europees Parlement en de Raad volgens de gewone wetgevingsprocedure na raadpleging van het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's worden vastgesteld.

- **Subsidiariteit (bij niet-exclusieve bevoegdheid)**

Financiering uit de begroting van de Unie is gericht op activiteiten waarvan de doelstellingen niet voldoende door de lidstaten alleen kunnen worden verwezenlijkt en waarbij het optreden van de Unie een toegevoegde waarde kan bieden ten opzichte van het optreden van de lidstaten. De beschikbaarstelling van middelen uit het EFG voor de financiering van maatregelen die tot doel hebben ontslagen werknemers bij te staan bij hun zoektocht naar een nieuwe baan is in overeenstemming met het beginsel van subsidiariteit en biedt een Europese toegevoegde waarde.

Het behoort tot de gangbare praktijk voor nationale arbeidsmarktprogramma's om ontslagen werknemers bij te staan en het EFG heeft niet tot doel dergelijke programma's te vervangen. In het geval van onverwachte herstructureringen die een zeer grote impact hebben op de arbeidsmarkt worden de vaste nationale programma's op de proef gesteld. Vanwege de omvang en de gevolgen van onverwachte grootschalige herstructureringen en aangezien het EFG een uiting is van solidariteit tussen de lidstaten, kan de steun daarom beter op het niveau van de Unie worden verleend. De steun van het EFG zal ervoor zorgen dat de solidariteit van de Unie in uitzonderlijke omstandigheden tastbaarder wordt voor de getroffen werknemers en voor burgers van de Unie in het algemeen.

De beschikbaarstelling van middelen uit het EFG biedt een toegevoegde waarde doordat het totale aantal diensten dat wordt aangeboden aan ontslagen werknemers en de verscheidenheid en het intensiteitsniveau ervan worden verhoogd. Het EFG biedt ook de mogelijkheid innovatieve ideeën te testen en beste praktijken in kaart te brengen en deze in het nationale steunpakket op te nemen. De door het EFG medegefinancierde maatregelen dragen in het algemeen ook bij aan betere steunverlening aan de ontslagen werknemers.

- **Evenredigheid**

Overeenkomstig het evenredigheidsbeginsel gaat dit voorstel niet verder dan wat nodig is om de doelstellingen ervan te verwezenlijken. De administratieve belasting voor de Unie en de nationale overheden die EFG-steun aanvragen, is beperkt tot hetgeen noodzakelijk is voor de Commissie om haar verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de begroting van de Unie te kunnen uitoefenen. Aangezien de financiële bijdrage aan de lidstaat wordt uitbetaald

overeenkomstig het beginsel van gedeeld beheer, zal de lidstaat verslag moeten uitbrengen over de manier waarop de financiële bijdrage is gebruikt.

- **Keuze van het instrument**

Aangezien dit voorstel een wijziging van Verordening (EU) nr. 1309/2013 betreft, moet het een verordening zijn.

3. EVALUATIE, RAADPLEGING VAN BELANGHEBBENDEN EN EFFECTBEOORDELING

- **Evaluatie van bestaande wetgeving en controle van de resultaatgerichtheid ervan**

Dit voorstel wordt vastgesteld in het kader van de noodmaatregelen die de meest ernstige verstoringen als gevolg van de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Unie zonder terugtrekkingsakkoord moeten beperken. De Europese Commissie heeft de risico's geanalyseerd en is tot de conclusie gekomen dat dit voorstel noodzakelijk is om ervoor te zorgen dat het EFG doeltreffend kan reageren om solidariteit te betonen met werknemers in de Unie die werkloos zijn geworden als gevolg van de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Unie zonder terugtrekkingsakkoord.

4. GEVOLGEN VOOR DE BEGROTING

Zoals vastgesteld in artikel 12 van Verordening (EU, Euratom) nr. 1311/2013 van de Raad van 2 december 2013 tot bepaling van het meerjarig financieel kader voor de jaren 2014-2020 mag het EFG het jaarlijkse maximumbedrag van 150 miljoen EUR (prijzen 2011) niet overschrijden.

Het jaarlijkse maximumbedrag van het EFG wordt bij dit voorstel niet gewijzigd.

5. OVERIGE ELEMENTEN

- **Artikelsgewijze toelichting**

In de voorgestelde wijziging van artikel 2 is bepaald dat een terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Unie zonder terugtrekkingsakkoord onder het toepassingsgebied van het EFG valt. De wijziging heeft tot doel ervoor te zorgen dat het EFG doeltreffend kan reageren door steun te verlenen aan werknemers in de Unie die werkloos zijn geworden als gevolg van de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk zonder terugtrekkingsakkoord.

Voorstel voor een

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

tot wijziging van Verordening (EU) nr. 1309/2013 betreffende het Europees Fonds voor aanpassing aan de globalisering (2014-2020)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 175, derde alinea,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Na raadpleging van het Europees Economisch en Sociaal Comité,

Na raadpleging van het Comité van de Regio's,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Bij Verordening (EG) nr. 1927/2006 van het Europees Parlement en de Raad⁴ is het Europees Fonds voor aanpassing aan de globalisering (EFG) opgericht voor het meerjarig financieel kader van 1 januari 2007 tot en met 31 december 2013. Het EFG is opgericht om de Unie in staat te stellen solidariteit te betonen met werknemers die worden ontslagen als gevolg van door de globalisering veroorzaakte grote structurele veranderingen in de wereldhandelspatronen.
- (2) Het toepassingsgebied van het EFG is in 2009 bij Verordening (EG) nr. 546/2009 van het Europees Parlement en de Raad⁵ in het kader van het Europees economisch herstelplan uitgebreid om ook steun te verlenen aan werknemers die als direct gevolg van de wereldwijde financiële en economische crisis worden ontslagen.
- (3) Bij Verordening (EU) nr. 1309/2013 van het Europees Parlement en de Raad⁶ is het EFG opgericht voor de looptijd van het meerjarig financieel kader van 1 januari 2014 tot en met 31 december 2020. Daarnaast is het toepassingsgebied van het EFG uitgebreid, zodat niet alleen de ontslagen eronder vallen die worden veroorzaakt door grote structurele veranderingen in de wereldhandelspatronen ten gevolge van de globalisering en de ontslagen die voortvloeien uit een ernstige economische ontwrichting, veroorzaakt doordat de in Verordening (EG) nr. 546/2009 behandelde wereldwijde financiële en economische crisis aanhoudt, maar ook de ontslagen die

⁴ Verordening (EG) nr. 1927/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 20 december 2006 tot oprichting van een Europees Fonds voor aanpassing aan de globalisering ([PB L 406 van 30.12.2006, blz. 1](#)).

⁵ Verordening (EG) nr. 546/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 18 juni 2009 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1927/2006 tot oprichting van een Europees Fonds voor aanpassing aan de globalisering ([PB L 167 van 29.6.2009, blz. 26](#)).

⁶ Verordening (EU) nr. 1309/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 betreffende het Europees Fonds voor aanpassing aan de globalisering (2014-2020) en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1927/2006 ([PB L 347 van 20.12.2013, blz. 855](#)).

voortvloeien uit een eventuele nieuwe wereldwijde financiële en economische crisis. Bovendien is Verordening (EU) nr. 1309/2013 bij Verordening (EU, Euratom) 2018/1046 van het Europees Parlement en de Raad⁷ gewijzigd om onder meer regels op te nemen waardoor het EFG uitzonderlijk betrekking kan hebben op collectieve aanvragen door in één regio gelegen kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) die actief zijn in verschillende op het niveau van NACE Revisie 2⁸ gedefinieerde sectoren, wanneer de aanvragende lidstaat aantoonst dat kmo's de belangrijkste of de enige soort bedrijven in die regio zijn.

- (4) Op 29 maart 2017 heeft het Verenigd Koninkrijk kennisgegeven van zijn voornemen om zich uit de Unie terug te trekken krachtens artikel 50 van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU). De Verdragen zijn niet meer van toepassing op het Verenigd Koninkrijk met ingang van de datum van inwerkingtreding van een terugtrekkingsakkoord of, bij gebreke daarvan, na verloop van twee jaar na die kennisgeving, tenzij de Europese Raad in overeenstemming met het Verenigd Koninkrijk met eenparigheid van stemmen besluit deze termijn te verlengen.
- (5) Na een verzoek daartoe van het Verenigd Koninkrijk heeft de Europese Raad op 11 april 2019⁹ besloten tot verdere verlenging¹⁰ van de in artikel 50, lid 3, VEU bedoelde termijn tot en met 31 oktober 2019. Tenzij het Verenigd Koninkrijk het terugtrekkingsakkoord¹¹ uiterlijk op 31 oktober 2019 ratificeert of om een derde verlenging verzoekt, waarmee de Europese Raad unaniem moet instemmen, zal het Verenigd Koninkrijk de Unie zonder akkoord verlaten en vanaf 1 november 2019 een derde land worden. Een dergelijke terugtrekking zonder akkoord zal naar verwachting negatieve gevolgen hebben voor bepaalde bedrijfstakken en diensten en tot ontslagen leiden van werknemers in deze sectoren.
- (6) Verordening (EU) nr. 1309/2013 moet bij deze noodverordening worden gewijzigd zodat wordt bepaald dat ontslagen die voortvloeien uit de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Unie zonder terugtrekkingsakkoord, onder het toepassingsgebied van het EFG vallen. Hierdoor wordt ervoor gezorgd dat het EFG doeltreffend kan reageren door steun te verlenen aan werknemers die werkloos zijn geworden in door een ernstige economische ontwrichting getroffen regio's, bedrijfstakken, gebieden of arbeidsmarkten als gevolg van de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Unie zonder terugtrekkingsakkoord.
- (7) Deze verordening moet met spoed in werking treden op de dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie* en moet van

⁷ Verordening (EU, Euratom) 2018/1046 van het Europees Parlement en de Raad van 18 juli 2018 tot vaststelling van de financiële regels van toepassing op de algemene begroting van de Unie, tot wijziging van Verordeningen (EU) nr. 1296/2013, (EU) nr. 1301/2013, (EU) nr. 1303/2013, (EU) nr. 1304/2013, (EU) nr. 1309/2013, (EU) nr. 1316/2013, (EU) nr. 223/2014, (EU) nr. 283/2014 en Besluit nr. 541/2014/EU en tot intrekking van Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012 ([PB L 193 van 30.7.2018, blz. 1](#)).

⁸ Verordening (EG) nr. 1893/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 20 december 2006 tot vaststelling van de statistische classificatie van economische activiteiten NACE Rev. 2 en tot wijziging van Verordening (EEG) nr. 3037/90 van de Raad en enkele EG-verordeningen op specifieke statistische gebieden (Voor de EER relevante tekst) ([PB L 393 van 30.12.2006, blz. 1](#)).

⁹ Besluit (EU) 2019/584 van de Europese Raad (PB L 101 van 11.4.2019, blz. 1).

¹⁰ Na een verzoek daartoe van het Verenigd Koninkrijk had de Europese Raad op 22 maart 2019 besloten tot een eerste verlenging (Besluit (EU) 2019/476 van de Europese Raad (PB L 80 I van 22.3.2019, blz. 1)).

¹¹ Akkoord inzake de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland uit de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (PB C 144 I van 25.4.2019, blz. 1).

toepassing zijn vanaf de datum na die waarop de Verdragen niet langer van toepassing zijn op het Verenigd Koninkrijk. Zij mag echter niet van toepassing zijn indien uiterlijk op die datum een in overeenstemming met artikel 50, lid 2, VEU met het Verenigd Koninkrijk gesloten terugtrekkingsakkoord in werking is getreden.

HEBBEN DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

In Verordening (EU) nr. 1309/2013 wordt artikel 2, onder a), vervangen door:

“a) werknemers die werkloos zijn geworden en zelfstandigen die hun werkzaamheden hebben beëindigd als gevolg van grote structurele veranderingen in de wereldhandelspatronen, die met name blijken uit een aanzienlijke toename van de invoer in de Unie, een sterke verandering in de handel van de Unie in goederen of diensten, een snelle afname van het marktaandeel van de Unie in een bepaalde sector of een verplaatsing van activiteiten naar derde landen of als gevolg van de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Unie zonder terugtrekkingsakkoord, mits die gedwongen ontslagen een significant negatief effect hebben op de lokale, regionale of nationale economie;”.

Artikel 2

Deze verordening treedt in werking op de dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Zij is van toepassing vanaf de dag na die waarop de Verdragen niet langer van toepassing zijn op het Verenigd Koninkrijk krachtens artikel 50, lid 3, van het Verdrag betreffende de Europese Unie.

Deze verordening is evenwel niet van toepassing indien uiterlijk op de datum na die waarop de Verdragen niet langer van toepassing zijn op het Verenigd Koninkrijk, een in overeenstemming met artikel 50, lid 2, van het Verdrag betreffende de Europese Unie met het Verenigd Koninkrijk gesloten terugtrekkingsakkoord in werking is getreden.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Brussel,

Voor het Europees Parlement
De voorzitter

Voor de Raad
De voorzitter